

SZEMADÁM GYÖRGY
Keresztes János önéletírása

Valamikor az ezerkilencszáznyolcvanas évek elején került a kezembe feleségem nagyapjának, Keresztes Jánosnak az önéletírása, amely több szempontból is nagy hatással volt rám.

Keresztes János 1885-ben született, és 1956-ban hunyt el. Az egykori Peregen élt, amit később Virág-peregnek is neveztek, s most Kiskunlacháza részét képezi. Ez a helyiség a Duna–Tisza közén, a Kiskun-ságban, Budapesttől mintegy negyven kilométernyire, délkeletre található.

Keresztes János feljegyzései egy nagyméretű naplófőkönyvben (?) olvashatóak, amelyek egy néhány általános iskolát végzett parasztembertől várható helyesírással készültek, s ezért megfejtésük némi problémát jelenthet olvasójuknak (írjuk következetesen kerülte például a központosítást), ám az íráskép meglepően szép. Egyébként, ha az ember nem látná az öntörvényű helyesírással megalkotott szöveget, s csak felolvasva hallaná, akkor egy igen intelligens szerző szövegével való találkozásként tarthatná számon.

Az alábbiakban ezt az önéletírást adom közre minden korrekció nélkül, az észrevételeimmel együtt, amelyekből talán kiderülhet, hogy miért voltak rám olyan nagy hatással ennek a nálam hatvankét évvel korábban született embernek a sorai.

„ezeket én Keresztes János irtam 1936 Február hóban

Az istálot építtettem 1911-ben Kácsér János volt a mester 80 azaz nyolczvan forintért.

Május hónapban készült vályogból

A házat pedig Kácsér Albert és fia Imre csinálta 1913 ban 195 forint az az százkilenczvenöt forintért

Az épület fát és téglát a Balasátol vettem 560 forintért

Az ajtókat és ablakokat pedig Visnyovszki Ágoston csinálta 190 az az százkilenczven forintért

összesen belekerült aprotékokkal együtt 1048. 50

a vájog is vele 68 forint

Az az ezernegyvennyolcz forint és ötven krajczárba

1914 a konyhát berakattam cément lapokkal együtt belekerült 50 koronába

A kerítésért fizettem a Gulicskának és hozzávaló lécz és deszka 98 korona

A lakhatási engedéjért fizettem 24 kor. 67 fil./1913”

Az önéletírásnak a szerző nagy fontosságot tulajdoníthatott, amit nem csupán a nagyméretű album, de a gondosan megrajzolt betűk is bizonyítanak, s ezért különösen hangsúlyos ez a bevezetés, ami csak a felü-

letes szemlélő számára jelenthet afféle utólagos elszámolást. Én úgy értékelem ezen adatok huszonöt-huszonkét évvel későbbi (!) felemlegetését, mint a Bibliában a világ teremtésének leírását. Mert ebből a sorrendből kiderül, hogy Keresztes János számára előbb való volt a gazdálkodás körülményeinek a megteremtése – az őt körülvevő világ „megszelidítése” –, mint egyéni kényelme, mert első helyen az istálló felépítését említi, s csak utána a lakóházát. Ez természetesen nem feltétlenül jelent időbeli sorrendiséget, hanem inkább a fontosság szerint való leírásra következtethetünk belőle. Mintha csak a Teremtés Könyvét olvasnánk, amely szerint „Isten, miután megteremtette a mezei vadakat fajuk szerint, a háziállatokat fajuk szerint” (Ter 1, 25), végre sort kerít az emberre is.

„Azután ezt mondta Isten: »Nézzétek, nektek adok minden növényt az egész földön, amely magot terem, és minden fát, amely magot rejtő gyümölcsöt érlel, hogy táplálékotok legyen. A mező vadjainak, az ég madarainak s mindennek, ami a földön mozog és lélegzik, minden növényt táplálékul adok.« Úgy is történt. Isten látta, hogy nagyon jó mindaz, amit alkotott.”

Vélhetően Keresztes János – a saját világának teremtője – is így gondolhatta, mert egész életében hívó ember, Jézus követője maradt.

„1923 ban A pincze építést kiattam Kamrás Istvánnak 1600. 000 ezer korona az az egymiliohatszáz ezerkoronáért

4000 ezer az az négyezer téglá kellet hozzá hétméter mázsa mész de kevés volt a téglá még kellet hozzá hat-száz így négyezerhatszáznegyvenhét téglá

belekerült összesen 7.000.000 az az hétmilíó koronába A kamrát pedig Krizsik András csinálta 2.800.000 két-milíonyolczszáz ezer épület anyag 6.000.000 így mindennel belekerült kilencz milíó koronába ez készült 1924 évben”

Keresztes János, aki az isteni törvényeket igyekezett elsajátítani, hogy jó gazda lehessen, s ily módon az ésszerű gazdálkodásról is sokat tudhatott, természetesen nem számíthatott a nemzetközi pénzpiac összeomlására, az inflációra, de szemlátomást mindez nem rengette meg sem gazdasági elképzeléseiben, sem hitében. Talán csak abból következtethetünk zavarára, hogy precíz számításaiba itt hibák csúsznak. Aztán váratlanul visszaugrik az időben, mert általa fontosnak vélt eseményt kell rögzítenie.

„1911 ben tavasszal Június földrengés volt nálunk aratásban”

Keresztes János helyes(?)írásának egyébként egyik legrejtélyesebb pontja számomra, hogy miért írja következetesen nagybetűvel a hónapok neveit, miközben a

kis- és nagybetűk alkalmazását máskor a legszeszélyesebben változtatja. Túlzásnak érezném azt állítani, hogy emögött valami ősi képzetet kell keresni, de annyi bizonyos, hogy egy száz évvel ezelőtt élt gazdálkodó parasztember számára egészen mást jelenthetett a szinte már személyes ismerősként, barátként, vagy éppen ellenségként megismert és néven nevezett naptári hónap, mint a mai városi embereknek.

Keresztes János ezt követő feljegyzéseiben az a megdöbbenő, hogy miután nagy vonalakban felvázolta, miként teremtette meg a maga és a családja számára (szinte bizonyos, hogy ő a fontossági sorrendet felcserélte volna) a létbiztonságot, milyen magától értetődő felelősségtudattal fordul a nagyobb közösség problémái felé.

„1911 ben Augusztus 8 kán a templomunk tornyába a villám beleütött és leégett az egész tetőzet a harangok is leolvattak

és soká a hitelszövetkezetbe tartották az Isten tiszteletett mert azt alapították meg hogy nagyon megrongálódott a boltozat de később Bakó István kanonok úr megcsináltatta de csak a tetejét és az eleire keresztet tetek de még torony nélkül ugyan a káptalan költségén 1913 ban rendeltek harangokat egyet a Pereg Központi hitelszövetkezet egyet pedig György Kátai József fa lábakra tették a templom előtt”

Igen figyelemreméltó e feljegyzések hihetetlenül tárgyyszerű precizitása, ami arra utal, hogy Keresztes János meg volt győződve ezek fontosságáról, s mintegy az utókornak szóló tanításként vetette papírra teljes felelősségtudattal.

„1914 be pedig a régi harangok maradványához vaslábakat adott Slezák László harangöntő és Kovács Imre és neje Orbán Borbálla rendeletére egy nagy harangot csináltattak és feltették a templom előtt a vasláványra szinte egy csengetyüt Balog Ferencz csináltatott de 1914 ben kiütött a világháború és két harangot is elvitték a nagy harangot elrejtették és megmaradt háború után pedig az Orbán Borbálla rendelt egy másik harangot és mikor elkészült a templom tornya 1928 ban csinálták a tornyot és 1929 ben pedig a szentélyt és az

oldalfülkéket aztán pedig papváltozás is lett a Bakó István kanonok úr nyugalomba ment és Rusch Gyula lett a plébános soroksárról”

Már a fentiekből is kissejlik, de az alábbiakban még teljesebb képet kaphatunk arról, hogy egy papi személy jelenléte mit is jelenthetett egykor egy falu számára.

„ezel pedig igen agilis papot kaptunk amelyik sokat tett a plébánián a templomba padokat csináltattak adakozásból vagyis csináltattunk”

Keresztes János e mondat, mint ahogy az ezt következők egyikében is, szemérmes büszkeséggel jelzi, hogy ő szintén ott volt az adakozók közt.

„az egyik felől kifizette a padokért Gubovics Jánosné Vella Erzsébet és lánya Margit és az oltárképet is azok csináltatták aztán az orgonát is közadakozásból csináltattuk később az oltár szenteljénél levő vas rácsot is Vella Pál és neje Gubovics Mária csináltatta később az oltár is át lett festve akkor pedig a kis oltár Szécsényi József és neje Kátai Terézia költségén lett festve”

1908

Gondoljunk csak bele: manapság, nyolcvanvalahány évvel a fenti események után, elképzelhető-e, hogy egy falu lakossága ilyen elképesztő anyagi áldozatokat hozzon egy templomért?

Ám úgy látszik, Pereg lakosai akkor még tudták, hogy számukra a templom nem csupán egy szép épület, hanem maga a megtartó erő, s tudták: ezt a (ha nem is így fejezték ki magukat) spirituális centrumot méltóképpen kell megőrizniük. Ami ugyancsak megdöbbenő: képesek is voltak rá, amit Keresztes János érezhető büszkeséggel ír le. Félreértés ne essék: nem önmagára volt büszke, hanem arra a közösségre, amelyben élt. A falujának az erejére és a hitére. Nyilván a hazájára is ezzel a büszke, tiszteletteljes szeretettel nézett.

„1930 ban megalakult a Crédó egyesület legelsőbb páter Böle Kornél. do. r. sz országos elnök szeméjessen jött le avatásra ez volt a Crédónak országos elnöke és alapítója ezen évben alakút meg a Mária kongregáció lányok és legények részére 1934 ben megalakította Ruch Gyula még a sziv gárdát is eben az iskolások kise-

bek csoportja lett ekkor kapott káplánt is és ő pedig kerületiesperes lett a káplán neve Simon István volt ez később ellett helyezve Kunszentmiklóstra eben az évben a templom előtti keresztet elvittük Iaczházai határhöz és ott lett felállítva a kerítést pedig a Hangyaszővetkezet adományából lett csináltatva a templom elé pedig az alszegről útra közepénlevő keresztet állítottuk fel 1935 másik káplánt kaptunk Niederman László aztán az esperes el lett hejelve Kiskunmajsára ideiglenesen ide egy káplán lett hejertesnek Csorba Imre 1936 ban Illés Mihály lett ide plébánosnak nevezve Szeptemberbe jött ide Ekor megint új káplánt kaptunk Verner Kornél ezellelt helyezve 1937 és egy új misés jött Szűcs József káplán”

Keresztes János számára nyilván meghatározóan fontos volt a fenti információk lejegyzése, ám ennek fényében egyre feltűnőbb az, amiről egy sort sem ír. Ez pedig a saját családjában történt események sora. Márpedig 1914-ben megnősült, s a fenti sorok papírra vetésének idején – 1936-ban – már három fia és egy leánya volt. Vajon mi indokolhatja ezt a „fehér foltot”? Talán egyfajta szemérmes távolságtartás készítette arra, hogy a közügyeknek fenntartott fontos oldalakat ne terhelje a „magánügyeivel”?

Ám az alábbiakban következő rész – ami mintegy regény a regényben – ellentmondani látszik e következtetésnek, mert Keresztes János itt, nagybetűvel, új bekezdést kezdve, a saját sorsáról ír, amely részlet éppen azért megrázó, mert annyira távolságtartóan tárgyiaszerű.

„Én pedig Keresztes János 1914 ben bevonultam katonának a háboru kiütött és elmentünk az orosz harcztérre Lengyelország Sztrij és Sztaniszlóba szálltunk ki a vonatból itt már közel volt a front itt voltam hol előre hol hátra még Mezőlaborczra is vissza jöttünk pedig ez már Magyarország volt

Ekor volt a nagy világháború tartott 1918 ig 1915 év Február 5 kén kerültem orosz fogságba gyalog hajtottak a Kárpátokból egész Lembergig inét pedig vonaton vittek Kiebbe. ott öszeirtak bennünket és vonatra raktak 1915

Február 22 kén és vitt a vonat Moszkva Omszk. Tomszk tobolszk Irkucz Csita Stretenszk Stretenszkbe voltunk itt végálmás van a vonatnak de nem a városba voltunk hanem a másik oldalán mert a város és a tábor között a

1914

Silka folyó oly nagy mint itt nálunk a Duna de sebes folyó és gőzhajó jár rajta tehát Kiebbe felültünk Február 22. és Márczius 23 kán szálltunk ki a vonatból Stretenszkbe”

Próbáljuk meg elképzelni Keresztes Jánost, azt a fiatal, friss házas parasztembert, aki talán még a szomszéd falvaknál sem jutott messzebbre, amikor egyszerre csak szülőhelyétől 7-8000 kilométerre, a Távolságtól, a kínai határ közelében találja magát! Vajon mi zajlott le benne az egyhónapos vonatozás alatt? És vajon mi történhetett körülötte? Hányan halhattak meg ott a szomjúságtól, az éhségtől, a kolerától, a tífusztól, vagy bármi más betegségtől, esetleg „csupán” a fagytól, vagy

az általános legyengültségtől? Keresztes János minderre egy mondatot sem pazarol. S tudni való ugyan, hogy fenti sorok az említett történelem után húsz évvel kerültek papírra, de ez az érzelemmentes tárgyiasítás, amellyel, hogy elsősorban tiszteletet ébreszt, szinte már bosszantó. Különösen annak fényében, ha elolvassa az ember Lévai Jenő, ugyancsak első világháborús orosz hadifogoly, Éhség – Forradalom – Szibéria című, 1934-ben megjelent könyvének azt a részletét, ami a fent említett hadifogolytáborról szól:

„Tockoje után nagy hírhedségre tett szert Sztrjetenszk is. Egy kis kozákfalu a Bajkál-tótól keletre a Silka-folyó mentén. Fabarakokból álló nyári táborba gyömöszöltek itt 1915 őszen 11 000 hadifoglyot. Természetesen kitört a tífuszjárvány s az orosz őrség óvatosan elvonulva vigyázott arra, hogy izolálja a hadifoglyokat. S bár volt a közelben üres kórház és a városkában voltak gyógyszeresek, a hadifoglyokat mégis magukra hagyták a retentő vésszel való kinlódásukban.

Sztrjetenszk borzalmai nem maradtak nagyon el a Tockojeról vagy novonikolajevszki temetőbarakokról írottak mögött. Bár több, mint 11 000 hadifoglyot koncentráltak ide, egyetlen kórházról sem gondoskodtak.

Nem utolsó sorban terjesztette a különböző betegségeket az a tény, – ami különben Oroszországban általános divat volt, – hogy mindig 10 legénynek adtak közös tálból ételt... És sokan egy kanállal is ettek...

A betegek sorsa itt is rettentő volt. A kórházaknak kinevezett barakok a legrövidebb idő alatt megteltek. Ágy alig akadt. Nem egy alkalommal 3-4 ember feküdt egymás mellett két ágyban. Gyenge, elerőtlenedett emberek, akik mozdulni sem tudtak és egymást szennyezték be... A szociális „egyenlőség” rettentő orgiáit ülte itt...

A kórházi elhelyezés annyira nehézségbe ütközött, hogy igen súlyos betegek otmaradtak a barakban – ápolás nélkül. A halottakat rendes szokás szerint csak a délelőtti folyamán távolították el, addig vagy a helyükön maradtak – társaik között –, vagy pedig kicipelték őket az előtérbe, s ott feküdtek – nem egyszer – napokig is. Társaik – éppen olyan betegek, mint ők voltak – pedig elhaladtak mellettük... Szembenézve saját rettegett sorsukkal...”

Ez volt hát a sztrjetenszki hadifogolytábor, amelyről Keresztes Jánosnak nem volt különösebb közlendője.

„Onan pedig 1915 Augusztus 6 kán visszafelé hoztak két nap és kétéjjel itt leszállítottak és Verkne-udinszba fogoly táborba vezettek tehát a neve Verkneudinszk eisenbank park. itt 10. hónapig voltunk inét elhoztak munkára Isinbe és két nap kellet gyalog mennünk ott Csisztazornján kivittek egy gazdához gyiniszova községbe tizen kerütünk egy faluba magyarok kaptunk egy napra tíz kopekot

1916

tehát egy hónapra három rubelt itt voltam negy hónapig egyhelyen tehát 1916 ban egy és fél hónapig pedig másik helyen 1916 Június 1 napján értünk oda és még akkor keztek nőni a búzák mert ott tavaszal vetik mégcsak azt írom hogy Verkhne udinszba voltunk télen és negyven és negyvenöt fokos hidegek voltak itt falun”

Lévai Jenő fent idézett művében olvashatóak a következő sorok:

„A verchnyi-udinszki táborban – Bauer orvos statisztikája szerint – 30 000 hadifogoly közül – járvány nélkül – egy év alatt elhalt 4000.”

„Június egytől Novemberig voltunk négy pest megyei e két Hajdú megyei egy csanád m innét 1916 Novemberben össze szettek 70 az az hetven vertyire”

Helyesen: verszt. Hetven verszt majdnem hetvenöt kilométer.

„kellet szánkon menni mert Júniusba vetették a búzát és Augusztus derekán már arattuk még pedig aratógéppel a füveket is géppel kaszáltuk inét elhoztak bennünket tizenkét nap és éjjel

1916 Deczemberbe érünk vissza Európába itt Jaroslávszki gubernia az az tartomány a város neve Rosztov egy nagy tópartján körülbelül olyan mint a Balaton mert a Szélessége 11 kilométer de télen szánkán jártunk át rajta nyáron meg gőzhajón itt voltam inét 25 kilométerre falun Pázderina nevü kösségbe pósta volt Torecsa itt hároman voltunk egy gazdánál Magyarok egy Somogy megyei Győri Sándor és Veszprén megyei. Sári József a szomszéd kösége volt egy Nyitra megyei Brath József és egy osztrák német József Mazanecz és ezekkel vettük fel hárman az iránt nyugotnak vonaton és

gyalog hazafelé ebe a köségebe voltam tizenhét hónapig 1916 Deczembertől 1918 Május 22 kén vettü fel a nyakunkba a világot”

Ismét Lévai Jenő könyvéből való az alábbi idézet:

„A vörösök maguk is – mintegy hálából, hogy megint nem fogtunk fegyvert ezúttal ellenük a fehérek védelmében – közhírré tették:

»A hadifoglyok éppen olyan szabad polgárok, mint akár az oroszok. Mehetnek, ahová akarnak. Csak éppen a legjobb, ha egyelőre a helyükön maradnak, mert még tart a tél, s mindenfelé felütötte fejét – a hadvonalon – a tífuszjárvány. És a vasútvonal is megrongálódott, segítsenek megjavítani.«

1943

Nem mondjuk, igazuk is volt, de hát a hadifogoly joggal bizalmatlan. Különösen, amikor egyéb mondani-valója is akadt rövidesen az új rendszernek:

»Minek mentek haza, mit akartok otthon csinálni? Az angol és francia kapitalisták járma alatt nyögni? Fizetni a veszett háború hadisarcát? Maradjatok itt, itt van szabadság, itt van a nincstelenség, a proletárok, az elnyomottak igazi hazája. Haza? – mondjátok. A haza csak a gazdagoké, a birtokosoké, azoknak van hazájuk, nektek nincs, nem volt és nem lesz. Mi, proletárok, mindenütt otthon vagyunk a világon, mindenütt elnyomnak bennünket, egyformán szegények vagyunk mindenütt...«

A föld népe azonban nem volt kapható erre, öneki volt háza, birtoka, állata, családja, hazája...»

Ezért indult hát haza – bármi áron – Keresztes János is. „inét a vasútra jöttünk hárman Bath József és egy osztrák József Mazanecz és én Keresztes János jegyet váltottunk az álmáson Moszkváig 200 kilométer

Moszkvától a harctér négyszáz kilométerre volt Vitebszk és Orsa közöt jöttünk át a németekhez tehát Moszkvától jöttünk gyalog és az erdőbe fák alatt aludtunk míg az élelmünk el nem fogyott első héten de már a második héten nem volt mit enni és kéntelenek voltunk kéregetéssel megszerezni az élelmet pézünk igaz volt de pézért nem lehetett kapni semmit mert ők is szegények voltak tehát vagy száz kilométert jöttünk még közbe vonaton Moszkvától a többit meg gyalog tehát tizenöt nap értünk át a Németekhez pedig egy ízben egy muszkának aki azt állította hogy ő átvezet a határon százötven rubelt fizettünk és mégis orosz részen maradtunk akkor voltunk csak zsákba csak három kilométer volt Orsa és Vitebszk a hól a mieink voltak és nem tudtunk átmenni mert egy kis folyó volt közbe de este neki ugrottunk Szmolárnál és teljes ruhával át láboltunk a mi oldalunkra de nem is írom mert nem vagyok ilyen regény író hogy hogy mindent le írjak”

Keresztes János valóban nem regényíró, de a legnagyobb írók egyik jelentős képességét bírja. Nevezetesen azt, hogy tud jelentőségteljesen hallgatni bizonyos dolgokról. Nem csupán azért, mert az általa átélte borzalmak leírhatatlanok, hanem azért is, mert azok – felfogása szerint – nem tartozhatnak az emberi lét körébe, s ezért úgy kell őket felejtésre ítélni, mint egy rossz álmot. Aki átélte ezeket, az maga is szégyelli, hogy megtörténhetett vele ilyesmi. Ez az egyik oka annak, hogy az első világháborús veteránok nem meséltek túl sokat a valós élményeiről, s inkább az egyenruhás fényképeikkel feldekorált olajnyomatokat mutogatták, amelyeken a lóháton vágató hős alatt ott díszlett a felirat: „Szolgálati időm emlékeül”.

„csak anyit hogy éjjel még vissza kerültünk az oroszokhoz és nagy ijedségünkre épen egy tábori őrszőz menve akik aludtak csak kettő volt fen és megkérdeztük

mere van Orsa de már elis odalagtunk onnan és éjjel tizen egy órakor úgy vizessen megtaláltuk a német főőrsőt a hól szinte a napos a kájhához ültettet és ott száritkoztunk míg az őrség váltás volt reggel azok aztán elveztek a városba Samolárba de ezek mind

Germán németek voltak

onnét aztán Lengyelországba hoztak bennünket

Minszkbe ott voltam öt napig akkor behoztak Bresztlitovszk és Kovelon át Colmba itt voltam 21 napig a megfigyelőbe onan onét Lembergen és Przemyslen Mezőlaborcz át Sátor alja újhely Miskolcz Hatvan Gödöllő Budapest ithon voltam és kaptam egy hét mulva három hónapi szabadságot 1918 Júliusba és haza jöttem Isten segítségével megszabadultam a világháborútól”

Arról, hogy Keresztes János miként tudott visszazökenni abba a kerékvágásba, amelyből csaknem négy évvel ezelőtt kibillentették, hogy miként kezdte ismét előlről mindazt, amit korábban felépített, hogy milyen erőfeszítésbe kerülhetett megemészteni a vele történeteket, arról nem szól a fáma, de arról igen, hogy sok frontot megjárt katona lett később ilyen-olyan lelki betegség áldozata.

„de még aztán is sokan elvesztek mert 1918 ban kiűtött a forradalom magyarországba pedig még ált a háború gr Károlyi Mihály volt az elnök és kezökbe vették a kormányt a komunisták úgy neveztük vörösök diktatúrát csináltak Linder. Vágó! Kun Béla főbiztos zsidók azt monták nem akarunk több katonát látni

Pogány népbiztos elvtárs Budapesten is ha egy katona tiszt ment az utcán hozzá léptek ketten hárman és levágták a csilagjait mert szeréntük mindenki egyforma azt monták hogy nem akarunk látni töb katonát és így felbomlott a rend kint a fronton is így aki jöhetett jött haza de legtöbbet elhajtottak az olaszok fogságba”

Fenti sorokat – igazán autentikus forrásként – ajánlom azoknak a történészeknek a figyelmébe, akik Károlyi Mihályt és a „dicsőséges” Tanácsköztársaságot éltetve még ma is azt gondolják, hogy az akkori eseményeket a „nép” érdekei motiválták.

Az 1936-ban született önéletírásnak itt vége van, de Keresztes János néhány év múlva újra kezdte az általa legfontosabbnak vélt történések dokumentálását.

„1940 Márczius havába Sándor József napjain kiöntött a Duna kis híján tudtuk a kösséget is megmenteni a Szürükön lévő 21 házat az ár elsodorta vagyis összedöntötte és elvitte a szalmákat igen hided tél volt nagyon vastag jég

a Pázmándi részen Kégli részen szinte egy egy ház Horvát Argalásé öszedölt az Orbán és Krizsik házába is bent volt a víz”

Az ember szinte megnyugodva olvassa, hogy immár csak a menetrendszerűen bekövetkező természeti csa-

pásokkal és az ugyanilyen menetrendszerű papváltásokkal kell találkoznia a naplófőkönyv lapjain.

„1939 év ellett hejezve Illés plébános úr és a Szűcs káplán úr Augustus hóban és Szeptemberbe vagyis Augustus 28 án megjött az új plébános Dr. Sujok Béla a káplán úr neve pedig Halász András ez hamar elis lett innét helyezve 1939 November 15 én jött helyette vitéz Balassay József káplán 1940 jött Nagy József káplán

1939 ben építettek a temetőben kápolnát és pedig Juhász János és neje Gubovics Anna fiok hogy elveszett a világ háborúban tehát örökös nem volt és 20 hold földet szinte az egyháza hagyták bankházán egy tagban

1940 Június havában a templom festést kiatták a Tarlós családnak 3000 ezer az az három ezer pengőért álványozás nélkül freskók vagyis a fő hajon és a szentélynél képeket a Gubó család festette”

Érdekes lenne megtudni, hogy kik is lehettek ők, s vajon, hogy a Tarlós és a Gubó család maga festette, vagy csak festette a fent említett szentképeket, s hogy azok megvannak-e még ma is.

„1941 Január 28 ismét kiöntött a Duna három napig hortuk a töltésnek a földet mert be akart jönni a kösségbe 5 napig nőt vagyis áratt de aztán kezdett apadni de már akkor majdnem minden pinczébe feljött a víz de Február 15 kén éjjel újra áradni kezdett és 16 kán igen nagyon jött mégtöbb lett mint Januárba Vizállások Budapestnél 730 czeni Adony 688 Ercsi 700 Pöntölle 720 volt Dunavecse Solt Apostagnál három helyen elszakította a gátat és így nálunk megszűnt a nagyob baj mert 17 kére félmétert apatt a víz

A János fiam kivette részét mint utász katona volt érdenél ercsinél és később Apostag és Soltnál a mentés körül”

Keresztes János visszaemlékezéseiben ez az egyetlen olyan hely, ahol megemlíti az egyik gyermekét, de őt is csak az árvíz kapcsán.

„1941 év Dunai árvíznél mink pedig egy hétig hortuk a földet innét a Kántor szállásról

Később 1941 ben Nagy József káplán ellett hejezve és helyébe jött másik neve Antal József ez egy igen kemény kispap kitisztította az otthonát és igazán mindentlato agilis, kezébe vette a Kalot ifjuságot és új elnevezésű kongreganisták leány, kalász egyesületet országos elnevezés lett a kongreganisták bol legények kat kalot legénykor egyesülete és a kongreganista lányok kath leányok országos szövetkezete kalász új elnevezés egész országra szöllő egyesület

1942 December 4 kén dr. Sujok Béla plébános ellett hejezve Vácra ment teológiai tanár lett és helyette lett ide nevezve plébánosnak Szombati László esperes a káplán is el ment Antal József 1943 Január 17 kén és jött helyette 1945 ben Acsai József

1944 Február 27 től Márczius 5 ig volt nagymissió két ferenczes atya tartotta. Páter Roznik Rajnér és Gyárfás Gyöző”

Keresztes János önéletírásának utolsó mondata így hangzik:

„Az oroszok bejöttek hozzánk 1944 November 3 kán többet nem irok róla”

Az életéből hátralévő tizenkét évében nem is írt egy sort sem az eddigiekhez.

En pedig Keresztes János 1914 ben bevonultam katonának a háború kiütött és elmerőtünk az orosz harverterre Lengyelország Litvij és Stanislolokba váltunk ki a vonatból itt ma is közel volt a front itt voltam hol előre hol hátra még Merölaboverra es vissza jöttünk pedig ez ma is Magyarorszáig volt Ekor volt a nagy világ-háború tartott 1918 ig 1915 Február 6 kén kerültem orosz fogságba gyalog hajtottak a Rajnától egészen Lembergig inét pedig vonaton vittek Kievo. ott örcistak beemünköt és vonatra raktak 1915 Február 22 kén es vitt a vonat Mezokva Omszk. Tomkze tobolok Tokuz Cita Stretenok Stretenokba voltunk itt végelomás van a vonatnak de nem a városba voltunk hanem a másik oldalain mert a város es a tábor között a Silka folyó olyan mint itt